

Toni (Gučev) Cukrov
Šepurine, otok Prvić

MALI OTOK PA SE LJULJA

ŠEPURINA

Zmorašnje bande Šepurine
vrata su Logoruna.
Kroz njih lambika majštral
i diže frtuna.
Onde se kalaje sunce
i blišči naša kruna.
Školj do školja.
Kako perla na kolajni
kornatski je niz
čaron arjon
lip, drag, bliz.

POSLI KIŠE

Posli sinočnje kiše
nočas su buron doplivali
otoci, sike Kornata.
Osunčani jitros su stali
ciko pri naša vrata.

MALI OTOK PA SE LJULJA

Mali otok pa se ljulja.
I zapliva ka se piva
uz bukaru cilu noć.

SKUPLJAČI SOLI

Sunce seka škrape.
Sjaj kristala bilog
dičica paljaju.
Morete od juga
slike ponavljaju.

KANBIJA VRIMENA

Jitros se ljubu
ko nove crikve
vrhi cumpriso.
Ne odrišujte barbete!

ZIMSKI ZALAZ

Otok je moj brod na pučini.
Sa njega gledan surgane sike
ke u isto godišnje vrime
balotu sunca vrhon dotaknu.
Brzo je maknu refulon bure
pa dan zaskure u rane ure.

STAZE

Lipa je staza šumska zelena,
crljena na koj se salva daje.
Najdraža je od pine bile
ča je brod kanalon vuče
do otočke kuće.

OTOK TIJAT

Visoki ruzinav križ
na Tijata Velikoj glavi.
Manjka bi nan da ga nima.
Mojoj duši sladje prija
nego tuji kakov bija.

PROMINA STAŽUNA

Krešija je dan,
pivaju tice
išču log.
Nabrekli pupi
cicaju sok.
Podanku grede Jelena
motikon priko ramena.

JUGO

Trese se otok poljupcon morete.
Štiga puni buže, škrape.
Japagama grklja more,
ka da slušaš razgovore.
Po kruzima pina leti,
bojon duge sjaju kapi.
Žalo bota tumbulaje.
Jugu rešpekt mornar daje –
podorcaje.

NA KROV BLIŠČI

Več u zoru gatan vrime
sa otoka, s bodulije.
I poseban gušt očutin
ka sjaj sunca, u Crnici,
krov umije
male kuće
Donne Marije.

KOČA

Danas galebi
kumpanjaju ribare.
Paričajte gradilje.

NA MALOMU OTOKU

Auta nima
Niki ne trubi.
Prez straha gredeš sridino puta.
Samo se tovaru valja ukloniti.
Ča ako mu ne daš gušta?
Pametniji popušča.

PRIPOZNAJEN GA

Kapa žbandana,
šuperab hod.
Na licu osmih i brk,
crljeni nosa vrh.
Rukama govor riže i spaja.
Iz mog je kraja.

GLAMOČ

Sa kamena,
busa rosine
u bužu se zarine
glamoč od porta.
A oni iz traperica!
– dobaci Marica.

ZORA

Zakukurika pivac
zarova tovar.
Zalaja pas,
zakašlja težak.
Ustajanje.

A DI GRETE

Sve destežo
sve destežo,
od noge na nogu,
od kamena do kamena.
Sve destežo
između trno i sikavca
grede Pere i tovar.
Na Peri je gaban kriv,
na tovaru kriv samar.
Trevila ih stara Mica.
A di grete vas dvojica?

KOŠTAVANJE

Ovi nije kapitan,
vo je vlah.
Ki mu je timun da?
Nije kapac inkoštati,
na vrime šijati.
Nas će tukati
rivu reparati.

MOJE SELO

Ope san doša.

Kako si?

Di si?

Čegov si?

Ki si?

Odi vragu!

Ostani!

Prnija i ti si
u varičnjak.

Sidi, sid si,
vode ti je misto.

ONI SU SLIČNI

U ovom selu nisu
pogrdne riči,
da jedan na drugog sličī
i brod
i tovar
i gospodar.

NA SELU

na selu se govori:
sa ticon,
sa pason,
sa maškon,
beštijama redon,
ali ne sa susidon

KABLINA

Jitros je Marica
sičon na glavi
ulicu zakadila
vonjon kablinae.
Kroz vratnice
na libretac
priškurenu našu kuču
nakrcala nemilice
vonjon od kablinae.
Vrag je odnija
pa je odnija
nju i kablina!
U lihu je ulivala,
po zelenju poštrapala
sičon kablinae.
Pa ča?
Neka je!
Blitva joj je najviša.
Cilon rukon pritiščemo
na nozdrve i jusnice
ka Marica ujtro, rano
sič ponese niz ulice.
Vrag je odnija
nju i kablina.

FAMILIJARNA STVAR

Šoto cumpriso
školjar se renta
prez taštamenta.
Pa ča?
Još se lumin ne udune,
još na škriči cviča ima.
Rod se već poštima
šporkin ričima.
Ingordi za prizid,
lihu i dol
vikon kazuju pravdu i bol.
U gunguli za imanje
jedan drugon
zbotka pod nos –
familjarno sranje.

MORNAR U PENZIJI

I ka je naviga,
bia mu je bliz
tovar i njegov piz.
Sa su
od razdanja do tmice
u tršju i po placi
izgledon ka rođaci.

ZAKAPANJE NA OTOKU

Bog joj pokoj duši da.
Spušćali su je u raku,
tisnu, dunboku.
Kasa se inkaštrala,
nagnila koso po boku.
Ti ki su zakopali mnoge
vikali su –
»Prije provu, provu,
onda noge.«

ŠTIMAVANJE KAIČA

Di je dilan
da udilan.
Vergulast nije,
ni visok ni inprovan.
Stoji naravnan,
ne peška puno
ka ni gospodar.
Niki dobaci.
Ka divojka je prez mane.
Tek parona pri muža stane.
Vrag odnija tebe i takovu brod,
prez karoca.
Ka se iden u nju ukrcati,
ča ču se za tvoj kurac čapati.

SALBUNARI

Badilj trese,
more mreška,
kunjke budi
ruka teška.

Salbun se rasipa,
kovidur prtipa,
forca,
vozi.

Pot se tilon cidi,
žega a daljina
kanalon kurenat
ka voda iz mlina.

Jaja do kolina.

ŠUŠKARIJA

Igračke moje bile su:
školjke, daščice, od sipa kosti
i druga morska dota.
Zato san deboto
po žalu bala
za svakon juga boton
bičvama mokrin.

STRAŠIJA NAS DIDA

Baba Julka živi na siki
ribare štiti,
dici priti.
U goru će ih odniti
ako budu
šuškali po brodu
pa ribe odu.

MATRIKULA

Diži se, Zore!
Zora je,
bonaca je,
kroz kanal triba voziti.

A u gradu
sprida mula
inpijanto je figura Tommasea.
Kleknija zore, zlamena se
i naglas je reka:
Sveti, ki jesi da jesi.
Daj da nađen poglavarstvo
da izvadin matrikulu.
Ljulja se je cili vik.

OTROV

Tetu je zmija ugrizla.
Našli su je otrovanu –
ne tetu.

BESIDE I DICA

Dici vode ne triba
pop iz Iža za moliti.
Šesno ime to je za lešto gvoriti.

pop iški
pop iški
pop iški
pop iški
pop iški
pop iški
po piški
po piški
po piški
vajka smih je friški.

ŽENE SA OTOKA

Krcate maštele
na glavi portare
prez špare
uzbrdo i niz.
Od škerca,
ka pero,
viši piz
onde di je riz.

NIJE OTOK ZA SVAKOGA

Škivaj se školjaru
čakod prominiti.
Sorta je ka užancu voli.
Laška.
Neka reste
sa zrnnon svoje soli.

BUŽA

Barba Vice
nebo gleda,
fintu čini
vrime čita.
Prikrada se sve destežo
kući naše Ivanice.

Prava fešta četi dice
buža ključanice.

PARTENCE

Odriši, laška, salpa vira.
Do arive nima ira
čeljad na otoku.

ČEKANJE

Ko rive bižigaju
ljudi
galebi,
maške,
cipli i raci.

Svi znaju vrime
dolaska broda,
čišćenja ribe.

S larga odočaju
mokre oli suhe
mriže i ribara ruke.

PROMINA GOSPODARA

Danas je zadnji put
ribarski leut
propinjala pulentada.

Plutaju pajoli,
kolunba profundo,
na žalu madiri.

Staron ribaru da je svoje.
Sa je za rivot iša umriti.
Bolje nego star,
novomu gazdi nebriga biti.

LANTERNA

lanterna
mornarima miga.
Slid kaliga
brod je frigan.

SVIČAR

Ispo sviče riba
špregla,
legla,
kambijala boju.

Oštre osti
sa pet brka
leton stižu
te ča bižu.

A pobigloj soli na rep,
za njon lešto,
šija, voga
i na kraju kala Boga.

Lagano se kaič miče,
zlatni blisak
rt zatvara.
Na sikama u daljini
još se vidi pet svičara.

STARI RIBAR

U mrljuhu mora
između sik
veslon u ruci
šentija je vik.

ŽEĐ

Blejanje sa sike
kanal ka zahvata.
Zlata bi vridila
i voda bočata.

KAIČ

Vaj privoziti neče
čeljad,
tovare,
ni brime.
Žbandalo ga vrime
u glibu mandrača.

Rasušen škav,
požmarile boje.
Vodu iz santine
paljon se ne seka.
Štraliya je daleka.

BRUŠKET

Svi su kantuni kuče
kočetama ispunjeni.

Iz slamarice svake
dvi tri glave viru.

Puno žlic
zdila mala.

Ki će u svit,
ščapon doma
doč umrit.

ADIO

Vapor fišča dugo dugo
svima ki parčiju
najčešće put Perth.
Iz rive se maše
sa šudaron bilin.
Vapor kad zatrubi,
srce nan procvili,
suze se obrišu
sa šudaron bilin.
I jitros je vapor fišča.
Od jitros je jedan manje.
Tužna budi, Šepurino,
ovakvin fiščanjen.

BABINA MOLITVA

Prez medalje i krunice,
sa šapatom tihin
u grču i boli,
ukručenin licon pod šudaron crnin
jedna baba moli.
Još po smilju drači
mrljušu joj krupni izgrčeni prsti.
Pokorno se stežu
dlani priljubljeni, široki i čvrsti.
Pri kipo od sveca
na kolina pala, zavrit obečala.
Ništo teško nosi,
u duši je boli.
Suhe jusne miče,
za ufanje moli.
A ka se namoli,
onda iznenada,
začinjeno, sočno stane kleti, tvrdo
od oca i sina sve svece po redu
ča su je u kuču
prišuštali bolest,
mižerju i bijedu,
a gluhi su sada ka je pomoč triba.

VIST NA RIVI

Ariva je brod u našu luku.
Arja svog kraja užitkon se diše.
S lulon bradati mornar
po skali se spušča.
Skala se ljulja, njiše.
Pogledon poznate išče.
Na rivi prijatelj ruku mu stišče.
Reče –
Saučešče.
Ča si reka?
Udovac?
Bradatog morskog vuka
rič jedna je dotukla.
Brada mu se natopila,
lula mu se pogasila
u tren suzama.

NASRID SELA

Satak i šandarac
libar štorje sela.
Na vrhu šandarca
minjale se krpe
u miru i ratu.
Na satku rotundu
godimo u kantu
ka ča su godili
svi ki počivaju
sa u kapošantu.

PRAZAN DOM

Dolazin rodnoj kući.
Zatvorene ponistre,
rusi se požmarila boja,
saladur ruzina vata.
Otvaran vrata.
Dobar dan kažen uprazno.
Mrižu pauka pozdrav zanjše
i ništa više.
Tišina.
Iz dimljaka ne dimi se,
u kužini vonj ne šćipa za nozdrve.
Fali, fali, fali mati.
A bila je do nedavna.
S njon pitanja pregušč fali.
Da l' ćeš pozub čagod stavit?
Da l' ćeš grlo nakvasit?
Jesu li ti bičve mokre?
Očeš malo san pristrašit?
Zbunjenoj od sriče
često bi joj reka:
Marendu paričaj, vina natoči,
klapa će stara u naš dom doći.
Al kad fali, fali.
Toga više nema.
Tad na jednu tugu nakalemiš drugu.
Odlazak.
Niki da te pozdravi na kučnomu pragu.
Raširene ruke tek na križu vidiš.
Zagrljaja nima.
Brod puntu zatvara već se želja budi,
tornati se triba i u prazan dom.

NAŠ KAMPANEL

Priforcajte barbete, nategnite sidra!
Zvuk mi zvona jitros na jugo miriše.
Podvukuje zvonjava – niki će umriti.

Svako jitra od iskona
budnu čeljad budu zvona.
Priko dana do na večer, do počinka
igron klepca njanson tona
život selu udahnjuje
zvučna pisma zvonkih zvona.
Zove narod na molitvu i štovanje,
zakanati putovanje po cumprise.
Za nevere sa tri zvona
krupu jeka udaljuje,
a na požar i kuluke
breca se sa obe ruke.

Riznica je naš kampanel
radosti i tuge.
Klepac zvona i brecanje
kajdanka su našoj dicit
prvih skladbi u muzici.

PO BANDIRO

Izlizani gucon saci
di se trudni ljudi roje,
di se piva
di se floča.
Svak prodaje svoje.
Seduta je za kontrešte,
misto za priliku
maliganon crnog vina
bistririt politiku.
I još ništo
ne nevažno –
rešpetati triba užancu staru.
Ka se tote prne,
mora se reči –
manje likaru.

ČA JE ČA

- arivati – stići, doći
 arja – zrak
 badilj – lopata za vađenje pijeska iz dubine
 balota – kugla
 banda – strana
 barbeta – konop za privez broda
 beštija – životinja
 bičve – čarape
 bija – bio
 bila – bijela
 bižigati – micati, vrzmati se
 bliz – blizak, drag
 bočata – slankasta voda
 bodulija – otočko područje
 bonaca – tišina mora
 bota – val, moreta
 brecati – muzicirati klepcom zvona
 brime – snop granja
 brk – šiljak na ostima
 brušket – red, izbor
 bukara – drvena posuda – pot
 bus rosine – grm morske trave
 buža – rupa
 cicati – sisati
 ciditi – cijediti
 ciko – blizu, uz
 crljen – crven
 cumpris – čempres
 čakod – štogod
 čapati – uhvatiti
 čaro – vedro, jasno
 destežo – polako, rastegnuto
 dol – zemljište u dolini
 dilan – izrađen od drva
 đir – šetnja
 finta – pretvarati se
 fiščati – trubiti
 fločati – izmišljati, dodavati
 forca – snaga
 frigan – ispržen, nemoćan
 frtuna – jak vjetar, nevrijeme
 gaban – tanki ogrtač
 gandać – plitki kutak u luci
 glamoć – vrsta ribe
 glib – mulj, blato
 gradilje – grilj
 greben – hrid
 gredu – idu, dolaze
 gucon – stražnjicom
 gungule – gužve
 inkaštrati – zaglaviti, zapeti
 inpijanto – uspravno
 improvan – pramcem nagnut
 jusne – usne
 japaga – procjep u hridi, rupa
 ka – kao
 kablina – posuda s izmetom
 kaić – čamac, brodica
 kalati – spuštati
 kakov – kakav
 kant – pijev
 kambijati – promijeniti
 kanpanel – zvonik
 kapac – moguć
 kapošanat – groblje
 karoc – rukohvat na pramcu
 klepac – klatno zvona
 kontreštati se – prepirati se
 koštavanje – pristajanje brodom
 kovidur – strana broda
 krcate – pune
 krešija – narastao, povećao se
 kruzi – greben, čvrsti kamen
 kumpanjati – pratiti
 kundir – izdužena drška posude
 kunjka – školjka
 kumentstvo – zadovoljstvo
 lambikati – hladiti, osvježiti
 lanterna – svjetionik
 laškati – popustiti
 leton – u letu, u brzini
 lešto – brzo
 libretac – malo otvorene grilje

- liha – komadić zemljišta
 likar – liječnik
 lumin – svijeća
 marač – mart, ožujak
 matrikula – moreplovnic
 maška – mačka
 maštel – posuda za vodu
 mižerja – siromaštvo, bijeda
 moreta – val, bota
 mudante – gaćice
 muja – gat, pristanište
 napnet – napet, nategnut
 nevera – vjetar s kišom
 paljati – grabiti, sušiti
 paričati – pripremiti
 parati – odgurnuti brod od obale
 parada – zadnje veslo na brodići
 parona – gazdarica
 peškati – (o brodu) uroniti u more
 pina – morska pjena
 piva – pjeva
 piz – teret
 podvukuje – podvlači, vuče, zove
 ponistra – prozor
 poštimiti – počastiti
 portare – nositi, vući
 pot – znoj
 prtipati – pritiskati
 požmariti – izgubiti boju
 pregušć – pregršt
 prez – bez
 priforcati – zategnuti
 priškuren – polutaman
 prizid – mali zid
 prova – pramac brodice
 punta – kraj, rt
 rašusen – (o brodu) koji ima pukotine,
 raspukline od žege; koji pušta
 vodu
 razdanje – svitanje, svanuće
 reparati – obnoviti
 resti – rasti
 rešpektati – cijeniti
 riva – gat, pristanišna obala
 riz – crta, udubina
 rotondo – okruglo
 rusi se – mrvi se, otpada
 ruzina – rđa
 štandarac – stijeg
 štiga – povratni valovi
 štimati – ocjenjivati
 štorija – povijest
 šudar – marama
 šuperab – ohol, ponosan
 Štralija – Australija
 šušcati – lupati, klapati
 takovu – takvu
 taštament – oporuka
 težak – zemljoradnik, dnevničar
 ticon – pticom
 tilo – tijelo
 timun – kormilo
 tisan – tijesan
 tmica – suton
 tornati se – vratiti se
 tote – tu, ovdje
 tovar – magarac
 tražet – sredina između otoka
 treviti – susresti
 tršje – obrađeno zemljište
 tuji – tuđi
 saladur – kvaka na vratima
 salbun – pijesak
 salpa – diži, poteži
 santina – unutarjni dio brodice
 satak – kamena klupa
 sekati – sušiti, isparavati
 sika – otok, školj
 sikavac – bodljikava trava
 slid – malo
 smilj – smilje
 spasiđati – šetati
 ščipati – podražavati
 šentijati – klonuti, istrošiti se
 šesno – zgodno, lijepo
 šijati – voziti unatrag
 škav – prednji izdignuti dio brodice
 škercati se – šaliti se

školj – otok	varičnjak – mjera za količinu cca. 10 kg
škrapa – lokvica na grebenu	vergulast – nestabilan, koji se ljulja
škrila – kamena ploča	vira – diži
škivati se – čuvati se	vlah – čovjek nevješt za brod
šoto – ispod	vode – ovdje
špara – jastučić ispod tereta koji se nosi na glavi	vratnica – grilje
tukati – morati	zakanatiti – završiti
tumbulati – okretati, kotrljati	zaškuriti – zatamniti
udunuti – ugasiti	zbotke – uvredljivo predbacivanje
vapor – parobrod	zmorašnji – sa zapada
	žbandati – nagnuti na stranu